

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

24 януари 2024 г.

12:00 ч.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ¹ Декември 2023 г.

През декември 2023 г. *широките пари* (паричния агрегат $M3^2$) се увеличават на годишна база с 8.7% (7.9% годишно нарастване през ноември 2023 година). В края на декември 2023 г. *широките пари* са 154.758 млрд. лв. (82.8% от БВП³) при 149.858 млрд. лв. към ноември 2023 г. (80.2% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат $M1^{4,5}$ се увеличава през декември 2023 г. с 8% на годишна база (7.1% годишен ръст през ноември 2023 година).

Графика 1

¹ Пълният комплект от таблици за паричната статистика, както и методологическите бележки, се намират на интернет страницата на БНБ в раздел *Статистика/ Парична и лихвена статистика/ Парична статистика*. На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода октомври 2023 г. - ноември 2023 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.

² Паричният агрегат $M3$ включва паричен агрегат $M1$, депозити с договорен матуритет до 2 г., депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца, и търгуеми инструменти (издадени дългови ценни книжа до 2 години, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и репо-сделки).

³ При БВП за 2023 г. в размер на 186.943 млрд. лв. (прогнозни данни на БНБ).

⁴ Паричният агрегат $M1$ включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън Парично-финансови институции и овърнайт-депозити в левове и чуждестранна валута).

⁵ Във връзка с извършен анализ на банковите продукти и в съответствие с методологическите изисквания, с данните към януари 2020 г., са прекласифицирани прехвърляеми спестовни депозити от показател *Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца* в показател *Овърнайт депозити* на сектор *Домакинства*. Прекласификациите са нетрансакционни изменения в данните с еднократен ефект - за допълнителна информация относно дефинициите на финансовите потоци виж *Методологически бележки* към данните по парична статистика.

В края на декември 2023 г. депозитите⁶ на неправителствения сектор⁷ са 127.539 млрд. лв. (68.2% от БВП), като годишното им увеличение е 9.5% (8.5% годишно повишение през ноември 2023 година). Депозитите на *Нефинансови предприятия* са 43.829 млрд. лв. (23.4% от БВП) в края на декември 2023 година. В сравнение със същия месец на 2022 г. те се увеличават с 9% (6.9% годишно повишение през ноември 2023 година). Депозитите на *финансовите предприятия* намаляват с 11.6% на годишна база през декември 2023 година (12% годишно понижение през ноември 2023 г.) и в края на месеца достигат 3.726 млрд. лв. (2% от БВП). Депозитите на *Домакинства и НТООД* са 79.984 млрд. лв. (42.8% от БВП) в края на декември 2023 година. Те се увеличават с 11% спрямо същия месец на 2022 г. (10.5% годишен ръст през ноември 2023 година).

Графика 2

Нетните вътрешни активи са 97.667 млрд. лв. в края на декември 2023 година. Те се увеличават с 15.7% спрямо същия месец на 2022 г. (10.3% годишно повишение през ноември 2023 година). В края на месеца основният им компонент – *вътрешният кредит*, възлиза на 96.603 млрд. лв. и нараства спрямо декември 2022 г. с 14.4% (8.7% годишно увеличение през ноември 2023 година). През декември 2023 г. вземанията от неправителствения сектор⁸ се увеличават с 12%, като достигат 92.557 млрд. лв. (11.2% годишно повишение през ноември 2023 година).

В края на декември 2023 г. кредитите за неправителствения сектор са 89.862 млрд. лв. (48.1% от БВП) при 89.217 млрд. лв. към ноември 2023 г. (47.7% от БВП). През декември 2023 г. те се увеличават на годишна база с 12% (11.3% годишно повишение през ноември 2023 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от *Други парично-финансови институции (Други ПФИ)*, чиито обем за последните дванадесет месеца е 164.1 млн. лева. На годишна база

⁶ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁷ Неправителственият сектор обхваща сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомагатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*) и сектор *Домакинства и НТООД (Нетърговски организации, обслужващи домакинствата)*.

⁸ Вземанията от неправителствения сектор по инструменти включват кредити, репо-сделки, дългови ценни книжа и акции и други капиталови инструменти.

продадените кредити⁹ от *Други ПФИ* са 164.1 млн. лв. (в т. ч. 58.5 млн. лв. през декември 2023 г.) като за последните дванадесет месеца няма обратно изкупени кредити.

Кредитите за *Нефинансови предприятия* нарастват с 6.9% на годишна база през декември 2023 г. (6.3% годишно повишение през ноември 2023 г.) и в края на месеца достигат 44.004 млрд. лв. (23.5% от БВП). Кредитите за *Домакинства и НТООД* са 38.396 млрд. лв. (20.5% от БВП) в края на декември 2023 година. Спрямо същия месец на 2022 г. те се увеличават с 15.9% (14.9% годишно повишение през ноември 2023 година). В края на декември 2023 г. *жилищните кредити* са 19.901 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 20.5% (20% годишно увеличение през ноември 2023 година). *Потребителските кредити* възлизат на 16.833 млрд. лв. и се увеличават с 12.3% спрямо декември 2022 г. (11% годишно повишение през ноември 2023 година). На годишна база *другите кредити*¹⁰ намаляват с 1.1% (1.9% годишно понижение през ноември 2023 г.), като достигат 399.5 млн. лева. Кредитите за *Работодатели и самоаети лица* се увеличават с 6.8% на годишна база през декември 2023 г. (2.8% годишно повишение през ноември 2023 г.) и в края на месеца са 453.8 млн. лева.

Кредитите, предоставени на *финансови предприятия*, са 7.462 млрд. лв. (4% от БВП) в края на декември 2023 година. В сравнение с декември 2022 г. те се увеличават с 25.5% (25.8% годишно повишение през ноември 2023 година).

Графика 3

⁹ Включват се всички кредити, които са прехвърлени на трети лица и са изключени от балансите на парично-финансовите институции. Задбалансово отчитаните кредити не попадат в обхвата на показателя.

¹⁰ В показател *други кредити* се включват и средствата, отпуснати на сдруженията на собствениците по *Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради*.

В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ¹¹ БНБ събира информация за всички балансови показатели на ПФИ, включително информация за кредитите, които са реструктурирани¹² или са необслужвани¹³. Предоставяната от банките информация за тези кредити е агрегирана поради това, че за целите на паричната и на лихвената статистика не се събират детайлни данни за кредитите по срокове на просрочие.

В съответствие с международната практика отчитането за паричната статистика се различава от това за надзорни цели, включително при отчитането на кредитите, които са реструктурирани или са необслужвани. Подробна информация относно отчетните правила за целите на паричната статистика се съдържа в методологическите бележки към данните.

Нетните чуждестранни активи са 87.506 млрд. лв. в края на отчетния месец при 86.740 млрд. лв. в края на ноември 2023 година. Те нарастват с 5.8% в сравнение с декември 2022 г. (9.8% годишно повишение през ноември 2023 година). През декември 2023 г. чуждестранните активи се увеличават със 7.1% (8.4% годишен ръст през ноември 2023 г.), като достигат 106.347 млрд. лева. Чуждестранните пасиви са 18.841 млрд. лв. и на годишна база нарастват с 13.8% (1.2% годишно повишение през ноември 2023 година).

¹¹ Регламент (ЕО) №1017/2013 на Европейската централна банка от 24 септември 2013 г. относно консолидираня баланс на сектор "Парично-финансови институции" (ЕЦБ/2013/33) и Регламент (ЕО) №1072/2013 на Европейската централна банка от 24 септември 2013 г. относно статистика за лихвените проценти, прилагани от парично-финансовите институции по депозити и кредити на домакинства и нефинансови предприятия (ЕЦБ/2013/34).

¹² Реструктурирани кредити са тези, които са определени като реструктурирани експозиции съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на Комисията от 16 април 2014 година за определяне, в съответствие с Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета, на техническите стандарти за изпълнение по отношение на предоставянето на информация от институциите на надзорните органи.

¹³ Необслужвани са кредитите, които отговарят на поне едно от условията по член 178 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ

(Годишно изменение, %)

	2020	2021	2022	Ноември 2023	Декември 2023	
					Салдо (млн. лева)	Годишно изменение (%)
КОМПОНЕНТИ НА М3						
ПАРИ М3 (=1+2+3)	10,9	10,7	13,2	7,9	154 758	8,7
1. ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	35,8	16,5	18,6	7,1	125 286	8,0
1.1. Пари извън ПФИ	12,2	16,0	11,7	9,0	27 134	8,5
1.2. Овърнайт депозити	44,8	16,6	20,6	6,6	98 151	7,9
2. М2 - М1 (Квизипари = 2.1.+2.2.)	-27,0	-5,6	-5,6	11,2	29 472	11,7
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	1,8	-5,9	-5,8	11,6	28 871	12,1
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	-95,2	6,3	2,8	-3,9	600	-4,2
3. М3 - М2(=3.1.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
ИЗТОЧНИЦИ НА М3						
1. НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	15,3	7,0	16,1	9,8	87 506	5,8
1.1. Чуждестранни активи	12,3	11,3	17,0	8,4	106 347	7,1
1.2. Чуждестранни пасиви	-4,7	41,7	22,0	1,2	18 841	13,8
2. НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ (=2.1.+2.2.)	5,4	12,5	7,6	10,3	97 667	15,7
2.1. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.1.+2.1.2.)	7,9	11,9	7,4	8,7	96 603	14,4
2.1.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ¹	384,7	85,5	-64,9	-91,4	4 046	122,1
2.1.2. Вземания от неправителствения сектор ²	4,5	8,8	12,5	11,2	92 557	12,0
2.2. ДРУГИ ПОЗИЦИИ³	-161,7	66,1	87,7	315,6	1 064	4460,5
ДЕПОЗИТИ⁴ И КРЕДИТИ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР						
ДЕПОЗИТИ⁴ (=1+2+3)	9,7	9,1	14,3	8,5	127 539	9,5
1. Нефинансови предприятия	10,5	8,5	26,6	6,9	43 829	9,0
2. Финансови предприятия	2,0	17,0	17,0	-12,0	3 726	-11,6
3. Домакинства и НТООД	9,7	9,0	8,3	10,5	79 984	11,0
КРЕДИТИ (=1+2+3)						
1. Нефинансови предприятия	3,0	4,6	10,4	6,3	44 004	6,9
2. Финансови предприятия⁵	3,6	15,0	19,7	25,8	7 462	25,5
3. Домакинства и НТООД (=3.1.+3.2.+3.3.+3.4.)	6,6	13,4	14,6	14,9	38 396	15,9
3.1. Овърдрафт	-9,0	-0,5	4,1	1,9	1 263	3,7
3.2. Жилищни кредити	11,6	16,5	17,9	20,0	19 901	20,5
3.3. Потребителски кредити	5,0	12,2	12,3	11,0	16 833	12,3
3.4. Други кредити	-22,0	-4,5	5,3	-1,9	399	-1,1
в т. ч. Работодатели и самонаети лица	-	5,8	10,8	2,8	454	6,8

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 2 1071/2013 на ЕЦБ от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2013/33) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*. Отрицателните стойности показват превъзвешение на задълженията спрямо вземанията на *Парично-финансовите институции* към сектор *Държавно управление*.

² Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомогатели*, *Капитивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговски организации*, *обслужващи домакинствата*).

³ Включва следните позиции: *Други активи и пасиви* (нето), *Нефинансови активи* и *Отношения между Парично-финансови институции* (нето).

⁴ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁵ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода октомври 2023 г. - ноември 2023 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.

ПАРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

(Принос на компонентите им към годишното изменение, %)

	2020	2021	2022	Ноември 2023	Декември 2023
КОМПОНЕНТИ НА МЗ					
ПАРИ МЗ (=1+2+3)	10,9	10,7	13,2	7,9	8,7
1. ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	21,6	12,2	14,4	5,8	6,5
1.1. Пари извън ПФИ	2,0	2,7	2,1	1,6	1,5
1.2. Овърнайт депозити	19,6	9,5	12,3	4,2	5,0
2. М2 - М1 (Квазилари = 2.1.+2.2.)	-10,7	-1,5	-1,2	2,1	2,2
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	0,5	-1,5	-1,3	2,1	2,2
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	-11,2	0,0	0,0	0,0	0,0
3. МЗ - М2(=3.1.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА МЗ					
1. НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	15,3	7,0	16,1	9,8	5,8
1.1. Чуждестранни активи	14,5	12,9	20,3	10,1	8,5
1.2. Чуждестранни пасиви	-0,8	6,0	4,2	0,2	2,8
2. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.+2.2.)	7,9	11,9	7,4	8,7	14,4
2.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ¹	3,4	3,4	-4,3	-2,3	2,6
2.2. Вземания от неправителствения сектор ²	4,5	8,5	11,6	11,0	11,7
в т. ч. Кредити (=а+б+в)	4,2	8,1	11,5	10,7	11,4
а) Нефинансови предприятия	1,6	2,3	4,9	3,1	3,4
б) Финансови предприятия ³	0,2	0,9	1,2	1,8	1,8
в) Домакинства и НТООД	2,4	4,9	5,4	5,8	6,2

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1071/2013 на ЕЦБ от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2012/33) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*.

² Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомогатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговески организации*, *обслужващи домакинствата*).

³ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода октомври 2023 г. - ноември 2023 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.